

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censvris, In Qva Sex Dispvtationibvs De Poenis Ecclesiasticis, déque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

7. Qua ratione non impedientes homicidium incurrunt irregularitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](#)

Sed quid si Parochus vulnus lethale inflixisset, non tamen inde vulneratus mortuus esset, sed ex vulneribus acceptis a parochianis? Late hanc difficultatem versat Coartrua, dicta Clement. si fuius 2. part. §. 2. num. 4. & affirmat communem opinionem damnum parochum irregularitate; quia in dicto cap. significasti solum excusatur Parochus ab irregularitate, quia certò constat non influisse vulnus lethale. Sed ut optimè tradit Coartrua. supra hic casus non deciditur in dicto cap. significasti; nam ex illo solum colligetur Parochum irregularitatem esse, cum constat vulnus ab ipso illatum fuisse lethale, vel de hoc stat dubium, & ex alia parte discerni nequit quo ex vulneribus percussus interierit, ex vulnero influisse Parochio, an ex vulneribus quia parochiani intulerunt. Nihil tamen in supradicto cap. significasti definitur de Parochio, qui esti lethali per percussum constat percussum non ex illius vulnero, sed ex aliis acceptis interierit. Quocirca dicendum exilim cum Henr. lib. 14. cap. 14. num. 2. Aula 7. part. disputat. 6. sect. 3. dub. 4. Molina tract. 3. dis. 3. memb. 6. num. 4. Layman lib. 3. lumen. sect. 5. tract. 3. part. 3. cap. 10. in fine percussorem lethali quando diuini; & per se concurrit, si vulneratus non ex ipso vulnero, sed ex aliorum vulneribus obierit, neque irregulariter esse, nec teneri de homicidio, sed solum de vulnero. Ex Modicorum autem iudicio, & ex circumstantiis constare debet primum vulnus non causa mortis etiam quad accelerationem. Sic ut contingenter, si ex secundo ista caput esset contractum, vel pectus transfostrum, aut cor transtuereratum, ex cuius vulnero statim percussus obierit. Ratio nostra doctrina est, quia ad irregularitatem homicidij iniusti contrahendam, opus est illius esse causam proximam, & efficacem, qualis non est in praesentia, ne supponimus. Et confirmo, si lethali per percussus occidatur a fulgere, percussus irregularis non est sensus; quia non cauferit de facto homicidium, siquidem sequitur percussus vi fulgoris interierit ac si nullum vulnus accepisset, sic in nostro casu dicendum est: fauere textus in leg. ita vulneratus. Ad legem Aquilam.

§. VII.

Qua ratione non impedites homicidium incurant irregularitatem?

1. Si ex charitate solum teneris communis est sententia te irregulariter non esse.
2. Si ex iustitia irregulariter fore.
3. Satis aliquibus obiectib;.
4. Si terizante cum Ioanne supervenient tui consanguinei, vel amici & Ioannem occidant irregularis es, si pro viribus non impeditis.
5. Si volenti ex charitate defendere innocentem persuadeas ne defendat, non obinde irregularis es.
6. Ex intentione qua mueris ad non impediendum homicidium, dicens est irregularitas ex homicidio voluntario, vel casuali.
7. In hac irregularitate ex homicidio casuali, vel mutilatione se occulta si Episcopus dispensare posset.

Dux poteſt eſte obligatio impidiendi homicidium ex iuſtitia; vel ex charitate. Si ex charitate solum tenari communis est sententia, te irregulariter non eſte. Vt deciditur cap. si quatuor homines 2. 3. 9. 8. ibi: Qui vero neque eum impugnat, neque vulnerabant, neque auxilio cooperatores fuerunt, sed tantum aduersus extra novam sint, hoc est extra paenam irregularitatis, de qua ibi erat sermo. Etenim sic omittens impidiere non peccata homicidij, siquidem non peccata contra iuſtitiam, nec vt homicidio teneris, vt probat Bart. in leg. 1. §. sed in eoff. ad fenati confite. Sillian. & tradit Nauart. cap. 27. num. 2. 31. Molina tract. 3. dis. 7. 6. num. 8. & dis. 3. memb. 5. Suarez dis. 4. 5. sect. 4. num. 3. & 5. Aula 7. p. dis. 6. fed. 2. dub. 7. conclus. 1. & 2. Tolet. lib. 1. cap. 8. num. 4. Bonac. dicta disputat. 7. quest. 4. punct. 8. num. 37. & alii apud ipsos. Et probatur, quia causa moralis es homicidij: vt dicitur in cap. non inferenda, & cap. qui potest 2. 3. 9. 3. ibi: Qui potest obuiare, & perturbare peruersos, & non facit, nihil est alind quam facere imperati orum, neque caret scrupulo societas occulta, qui manifesto facinori definit obuiare. Et in cap. vlt. eiusdem causa, & quest. dicitur qui definit obuiare cum possit, consentit. Ex his tamen Textibus non satis communis sententia comprobatur. Tum quia loquuntur tam de

obligato ex iustitia, quam ex charitate. Tum & praecipue quia esto non impidiens maleficium cum possit fauere dicatur, & in illud consentire, non tamen fauere direxet, & proprieſtate interpretatione iuris. Ideoque in leg. quid ergo, vers. quodammodo fecisse videatur, quod non perfidie fecerit. Et in reg. qui non facit 16. 4. ff. de Regulis iuris, ibi Qui non facit quod facere debet, videatur facere aduersus ea que non facit. Expende non dixisse Textum absolute facit, sed videatur facere.

Propter haec, & alia quæ obicit Suar. disputat. 4. sect. 3. numero 6. plures Doctores Antonin. 3. partit. titul. 13. capit. 2. in princip. Armilla, verbo irregulariter 2. Tobiola 1. §. 2. Gaspar Hurtado de irregular. disputat. 1. dictat. 9. numero 3. 4. afferunt requiri necessarium aliquem influxum positum in homicidium, ut irregularitatem locutus sit. Dicuntur, quia ex solo concursu morali nemini alteri à mandante, & considente irregularitas in iure inducatur.

Nihilominus esti hac sententia videatur probabilis, quia tamen contraria communis est & reciprocissima, sufficiunt debet, & ad fundatum oppositum relinquentem efficientiam moralem sufficiemt est ad irregularitatem inducendum, ex textibus relatis 2. 3. 9. 3. Vnum tamen est necessarium adcludendum, quod & aduerterit Cardinalis in cap. questionis de posse. & remissi. Suar. dis. 4. sect. 4. num. 8. Bonac. dis. 7. qu. 4. punct. 8. num. 3. hanc omnissionem debere illi directe voluntarii mortis periculi præfuso, alias non impidiens homicidium irregulariter tamen non incures: colligitur ex cap. questionis de posse. & remissione, vbi parentes ex quoniam culpa filii in coni mortui sunt, iudicantur irregulariter, si de facto suffocationem procurauerint, vel studiose negligenter eam impedit, non tamen si ex eorum causa filii mortui faciunt. Vox autem incuria, non solum comprehendit quicunque negligenter, sed etiam latam, & grauen culpan modo affectata non sit. Ut tradit ibi Cardinal. & Glossa cap. ex parte de confundendo, vers. incuria, & constat ex ipso Texto, vbi sola procuratio mortis, vel studiosa negligenter eam vandi irregularitatem inducit.

Ex his inferit primo, si te rixante cum Ioanne supererant tui consanguinei, vel amici, & Ioannem occidant irregulariter, si pro viribus non impediti, quia consenserit confessi, reputari que illius homicidij causa impulsus, & motus. Vt colligitur ex cap. Petrus de Homicidio, & cap. qua. fulatiss. 1. quest. 4. Secus si impediti sunt latentes affirmans tibi id gratum non tene, vt ex supradictis textibus inferat, & tradit Glossa cap. fin. 2. 3. 9. vult. Henr. lib. 14. cap. 13. num. 4. Aula 7. p. dis. 6. sect. 3. dub. 5. Quod si te abente confundens tui de inferno Ioanni morte trastulerint, & ad tu nocturnam peruenient, neque impediti non obinde irregularis es: quia solum adulterus charitatem peccasti; vt aduerterit Aula supra. Cum hoc tamen sit irregulariter fore illum a quo feminam concepit, si ipsa dicente illi se velle abortum cauare ipsaticeat, quia per eam taciturnitatem censetur feminam determinationem approbare, eamque animosierem redire ad maleficium patrandum. Sic ut docuit Rodrig. verbo irregulariter cap. 17. post 10. conclus. Aula 7. p. dis. 6. fed. 2. dub. 7. vers. sequitur quartus. Debet tamen feciſ ſalem hab dubio animatus eſſe.

Secundus sequitur, si volenti ex charitate defendere innocentem ad occisione persuadet ne defendat, non obinde es irregularis, quia non peccasti contra iuſtitiam, sed contra charitatem. Secus vero si per iniuriam, violentiam, vel fraudem traheretis illum a defensione praestanda, quia eo causa homicidium imputatur, vt expreſſe notauit Aula 7. p. dis. 6. fed. 2. dub. 7. vers. sequitur primo.

Supradictum, an irregularitas quæ contrahitur ob non impidiendum homicidium, sensu sit irregularitas ex homicidio voluntario, vel casuali? Breueri telpone id sumendum est ex intentione qua mueris ad non impediendum. Si enim ex odio in personam non impediti, manifestum est te esse irregularum ex homicidio voluntario: quia ea omissione vis eius mortem cuenire. Si autem non ex odio in personam, sed ex alio respectu scilicet ex humano timore, negligenti, vel aquaritia celis homicidium impedit, nullatenus sensus irregularis ex homicidio voluntario, sed casuali; quia præter tuam voluntatem cuenit. Vtredicetur Suar. dis. 4. 4. sect. 3. ad finem. & dis. 4. 5. fed. 4. n. 9. Bonac. dis. 7. 9. 4. p. 8. n. 4.

Circa dispensationem huius irregularitatis ex homicidio casuali, seu mutilatione communior sententia est, possit Episcopum si occulta sit dispensare, vt probauimus hoc punctum. Nam clavis in Cone. Trid. sif. 2. 4. c. 6. folia irregularitas ex homicidio voluntario excipiatur, & exceptio a potestate iuris strictè interpretanda sit, non debet extendi ad irregularitatem ex homicidio casuali, vel mutilatione intentam.

Præterea potest Episcopus cum hoc homicidio casuali etiam notorio dispensare ad ordines minores, & beneficium simplex

Disputatio VI.

simplex non ex vi Conc. Trident. sed ex cap. 2. & cap. ad al-
densem de Homicidio, quæ potestas à Concil. Trident. re-
stituta non est, sicuti tradit. Nauart. cap. 27. num. 240. Sayrus
lib. 7. cap. 7. n. 20. Henr. lib. 14. cap. 19. num. 2. Aula disp. 6.
sct. 5. dub. 2. Layman. lib. 2. sum. sct. 5. tract. 2. part. 3. cap. 12.
affir. 6. vbi relatis Nauart. & Aula, subiungit posse Episco-
pum dispensare cum huicmodi homicida ad retinendum be-
neficium curatum antea obtentum.

VIII.

Qua ratione tui, & tuorum honorum defensio
te ab irregularitate homicidij
excusat?

- 1 Defensio persona propria ab hac irregularitate excusat.
- 2 Aliquibus plures te ab irregularitate excusari, si occidas in
tui defensionem, amoris occasionem aggressori per iniustiam
dederis. Sed probabilius videtur oppositum.
- 3 Quando te defendere posses mutilando, si occidas irregulari-
tate.
- 4 Commune sententia affirmat, si occidas inuasorem po-
tentem eius agressionem declinare fugiendo, te irregulari-
tatem esse.
- 5 Oppositum probabile est, cum fuga tibi est ignominiosa.
- 6 Negant plures defensionem directam honorum temporalium
ab irregularitate excusare.
- 7 Verius videtur oppositum.
- 8 Satis fundamenti contrariis.
- 9 Quovis licet ut aggressorem interficere non est locus irre-
gularitatis.
- 10 Irregularitas contracta ex excessu defensionis, non est con-
sanda irregularitas ex homicidio voluntario, sed casua.

Quamvis spectato iure antiquo controversum fuerit, an
defensio excusat ab irregularitate: certum tamen est
post Clement. si furiosus de Homicidio, defensionem persona
propria ab illa excusat, quia ab irregularitate contahendan-
te ex homicidio priuata authoritate facta requiritur cul-
pa. ut supra probavimus & Iep. repetit. Coartr. in expo-
sit. predicta Clement. præcipue 3. p. in fine. Sed cum necessi-
tatem tibi est occidere aggressorem, ut propriam vitam, vel
partem ut corporis defendas, nullam culpam committes il-
lum occidendo.

Aliquibus placet inter quos est Sylvest. verbo homicid. 3. q. 4:
Armillia, verbo irregularitus num. 42. Tabiena num. 24. Soto
lib. 1. de infi. q. 1. art. 9. col. 5. Henr. lib. 14. cap. 10. numero 3.
in fine. Mercado lib. 6. de contrast. c. 4. pag. 11. vers. offe tristis-
gio. Petri. Nauart. lib. 2. de refut. 47. 3. par. 2. dub. 14. Aula 7. p.
disp. 5. sct. 3. dub. 1. in fine. & dub. 3. conclus. 1. Gaspar Hurtado
disp. 2. de irregular. d. difficult. 10. num. 3. existimat te ab irregu-
laritate excusari occidens in tua defensionem, tametsi occa-
sionem aggressori per iniustitiam dederis verbi gratia alapa-
cam percurriendo, vel adulterium cum eius vxore commis-
tendo, vel consumeliosi afficio, quia iniurias volens
erant in continentia se propria autoritate vindicare, reque
occidere iniustitiam committat proinde licet tibi eam iniu-
stiam propulsare, quod si alia via non potes nisi illum
occidendo, licetibz tibi illum occidere. Ergo illa occisio
non est tibi peccaminosa. Ergo non potest inducere irregu-
laritatem ex homicidio iniusto. Quod verum est, in-
quit Aula, etiam si hoc periculum prævidisses; quia ea
prævicio non tollit potestatem te ab iniusto aggressore
defendendi. Neque est simile de ebrio, & amante qui
ante ebrietatem videt periculum occisionis futuræ, neque
illud causa; quia ebrios est totalis causa, & iniusta homici-
di. Tu vero adulterium committens, vel consumeliosi ver-
bis aggressori officio non es causa homicidij ipsius, sed
ipsi injuriatus aggrediendo censetur causa tue mortis, cum
cessans ab aggressione, quod facere tenebatur, posset mortem
vitare. Sed quamvis haec probabilia sint, probabilius est quod
superioris 5. principio docui ex communis sententia te fore irregu-
laritatem, si prævidisti periculum homicidij, nec præca-
visti; nam esto homicidium illud in se, & immedietate licet
sit, et tamen in causa illicitum, & iniustum, concurre-
re autem ad homicidium iustum apponendo causam iniu-
stiam reus homicidij censendum est, & consequenter irregu-
laris.

3 Dixi te non contrahere irregularitatem, quando occisio
necessaria est ad tui defensionem, nam si te ab aggressore de-
fendere posses illum mutilando, vel tantum debilitans, & occi-
deres, irregularis es; quia ea occisio necessaria non est, ac
proinde est illicta, & iniusta, ut notavit Sylvest. verbo ho-
mocid. 3. q. 4. in princ. Henr. cap. 10. num. 2. Suar. disp.
46. sct. 1. numero 8. Aula 7. p. disp. 5. sct. 3. dub. 2. conclus. 3.

Punct. XV. §. VIII.

225

Gaspar Hurtado disp. 2. de irregular. diffic. 10. n. 3. & colligitur
ex Conc. Trid. sct. 14. c. 7. de reformat.

Ex his venit decidenda quæstio, an si occidas inuasorem
potest eius iniusionem declinare fugiendo irregularis sit
Affirmant Glæla. Clement. si furiosus verbo non valens. Im-
mola ibi. Panormit. cap. olim el. 1. de restitut. spoliator num. 18.
Sylvest. verbo excommunicatio 6 q. 4. Nauart. lib. 5. consilior. tit.
de homicidio cons. 7. n. 4. edit. 1. & cap. 27. n. 2. 11. Maiol. lib. 5.
de irregular. cap. 48. n. 6. Henr. cap. 10. num. 3. Aula 7. part.
disp. 5. sct. 3. dub. 2. vers. ex dictis. Layman. lib. 2. sum. sct. 5.
tract. 3. par. 3. c. 9. affir. 3. Mouentur quia in dicta Clement. se
furiosus sollem excepitur ab irregularitate qui suum inuasorem
occidi non valens alteri aggressionem declinare. Hac sen-
tentia procedit causa quo fugia tibi periculosa non sit;
nam si probabili te periculo vita exponas fugiendo, iam
fuga non est iniustum a declinandum aggressionem & illius
periculum, si quidem fugiendo in simile incidis, ut recte Syl-
vest. & Aula supra notatutum.

Verum est hæc sententia probabilissima sit, & communis
Doctorum consensu recepta, censeo valde probabilem
oppositam, scilicet te non incurrite irregularitatem occi-
dendo inuasorem, etiamsi indeinem seruat posses fugiendo,
si ramen fuga tibi esset ignominia. Quid docuit Co-
maruu. Clem. si furiosus 3. p. 8. unico. num. 1. Et 4. Petri. Nauart.
lib. 2. d. refut. cap. 3. num. 418. Suar. disp. 46. sct. 1. n. 6. Coninch.
disp. 18. dub. 9. in fine. Gaspar Hurtado de irregular. dispu. 2.
difficile. 10. num. 17. Moveor quia non peccas occidendo
siquidem noui tenetis fugere cum tanto tu honoris detrac-
mento. Dixi si fuga tibi sit ignominia, sciri solet esse militi, vel
nobili scutati publice prouocato. Nam si clericus es, vel
religiosus, quibus nullo modo indecora est fuga, absque
dubio irregularis es; occidens, si moriens fugiendo vitare
posses. Vt aduerit Glossa in dicta Clement. si furiosus. & cap.
iustificatus de Homicidio. Panormit. cap. olim el. 1. de restitut.
spoliator. Aragon. 2. 1. q. 6. art. 1. col. 1. Sotus lib. 5. de infi. q. 5.
art. 8. circa finem corpor. Suar. disp. 46. sct. 1. numero 5. Aula
atip. 5. sct. 3. dub. 2. Coninch. & Gaspar Hurtado loc. allega.
Idem inquit Sotus. Suar. & Coninch. est, si tu sis ignorans
vel iniusta sortis, vel aggressio nocte contingit, nam in his
eventibus fuga non est notabiliter indecora; ideoque leuis
illud honoris detrimentum sustinendum est, ne proximus
occidatur. Et ob eandem rationem meritò Suar. & Coninch
existimant, si tu occasionem rixa, & aggressioni dedicas, vel
verbis consumeliosi, vel adulterio aliave iniuria te occidere
non posse inuasorem si fugiendo vales te defendere, quia
fugiens nullum, vel leue detrimentum honoris patet, quod
ob iniuriam datam suffinere debes, media namque iniuria in
illud discrimen te constitutisti.

Neque obstat aduersus hanc doctrinam Clement. si furio-
sus; nam esto non exceptiatu occidens inuasorem qui non
potest absque ignominia mortem vitare, exceptio ramen
in communis regula, que sollem homicidio illicito, & iniu-
sto habe irregularitatem imponit. Præterea ob similitudinem
rationis hæc exceptio honoris admittenda est, sciri ad-
mittitur exceptio de ebrio, tametsi in Clement. solus furio-
sus exceptiatur. Addo in predicta Clement. apollaram esse ex-
ceptionem que certa erat, & apud Doctorum indulbitata, al-
teri exceptiones disputatione relinquuntur, ut ex dicendis
constabit.

Gravior dubitatio est. An defensio directa bonorum
temporalium, quorum iacturam vitare alia via non potes
quam occidendo aggressorem, ab hac irregularitate homici-
dij te excusat? Negant graves Doctorum, Panormit. aliisque
Canonistæ in cap. 2. de homicidio. S. Antoniu. 3. p. 11. 4. c. 3. S. 1.
Sylvest. verbo homicid. 2. Nauart. cap. 15. num. 4. & cap. 27.
n. 11. Et seqq. Henr. lib. 14. c. 1. n. 3. Gutier. canon. 9. lib. 2.
cap. 6. num. 61. Molina tract. 3. disp. 7. 2. num. 3. Salón. 2. 2. q. 6. 4.
art. 8. controver. 2. Aula 7. p. disp. 5. sct. 3. dub. 4. in conclusa
vbi oppositam sententiam parum probabiliter habere cen-
sat Paul. Layman. lib. 2. sum. sct. 5. tract. 3. par. 3. con. 9. affir. 3.
& alii apud Petrum Nauart. & Suar. aliosque Doctorum pro
nostra sententiæ referendos. Dicuntur primò, quia in dicta
Clement. si furiosus sollem excepitur ab irregularitate occidens
in defensionem proprie vita, non autem occidens in defensio-
nem rerum temporalium. Secundò in cap. intercessi de
Homicidio excusat ab irregularitate qui se laqueo defendens
occidit. Ergo si non te defenderes, non excusatetur. Terziò
in cap. si perfodiens edem sit. dicitur furem nocturnum licet
posse interfici, scilicet diuinitus, quia potest constare quod ad
furandum, & non ad occidendum venisse. Indicatur ergo pro
furto impediendo non posse latronem interfici, bene tamè
pro defendenda vita. Quartò in c. sesquipedimus de Homicidio im-
ponit irregularitas ei qui latrones furantes occidit, & sub-
dividit. Quoniam expedebat post unicam veliquæ pallium, & rerum suffinente iacturam, quam pro conservandis
rebus viibus, & transitoris in alios tam acriter excedere.
Quinto in c. significasti el. 2. de homicidio, indicatur irregularis
clericus in defensionem rerum Ecclesiæ latronem percussem;